

Ako je orol krikľavý chránený?

Zuzana Guziová & Boris Maderič

Foto : archív RPS/ projektu

3.4.-11.4. 2014

*Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého
a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie
nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava,
Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce*

Obsah prezentácie

- Ochrana orla krikľavého na medzinárodnej úrovni
- Ochrana orla krikľavého na úrovni Európskej únie
- Ochrana orla krikľavého na národnej úrovni

3.4.-11.4. 2014

*Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého
a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie
nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava,
Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce*

- Orol krikľavý je druh, ktorého hniezdna populácia sa koncentruje v Európe a má klesajúci trend
- jeho stav zachovania je nepriaznivý
- je zaradený do kategórie „takmer ohrozených druhov“ (NT) /“ Near threatened“
- Demko M., Krištín A. & Puchala P. 2013: Červený zoznam vtákov Slovenska. Tichodroma 25: 69-78

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

Ochrana orla krikľavého na medzinárodnej úrovni

- Dohovor o ochrane voľne žijúcich organizmov a prírodných biotopov (Bernský dohovor)
- Orol krikľavý - v prílohe č. II
- Príloha II : Zoznam okolo 580 prísne chránených druhov živočíchov, ktoré nesmú byť zámerne poškodzované, ochrana sa vzťahuje aj na stanovištia týchto živočíchov

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

Ochrana orla krikľavého na medzinárodnej úrovni

- Dohovor o ochrane st'ahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov (Bonský dohovor)
- Orol krikľavý - v prílohe č. II
- Príloha II - obsahuje rozsiahly zoznam st'ahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov s nepriaznivým stavom zachovania, pre ochranu ktorých je vhodné a potrebné uzatvárať medzinárodné dohody
- Orol krikľavý - chránený v rámci Memoranda o porozumení pri ochrane st'ahovavých dravých vtákov v Afrike a Eurázii

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

Ochrana orla krikľavého na medzinárodnej úrovni

- Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (CITES)
- Orol krikľavý - v prílohe č. II
- Druhy z prílohy II CITES
 - by mohli byť ohrozené vyhubením, pokiaľ by sa medzinárodný obchod s nimi nereguloval, alebo
 - sú podobné druhom z prílohy I CITES a mohlo by dôjsť k ich zámene
- Predbežný súhlas krajiny, do ktorej sa exemplár dováža nie je pri týchto druhoch potrebný
- Dovožné a vývozné povolenie sa udeľujú nezávisle na sebe, alebo podľa vnútornej legislatívy dotknutej krajiny

3.4.-11.4. 2014

*Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého
a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie
nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava,
Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce*

Ochrana orla krikľavého na úrovni Európskej únie

- Smernica o vtákoch č. 79/409/EHS z r. 1979 bola nahradená novým kodifikovaným predpisom:
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva
 - vzťahuje sa na ochranu všetkých druhov voľne žijúceho vtáctva prirodzene sa vyskytujúceho na európskom území členských štátov, na ktoré sa uplatňuje zmluva
 - zahŕňa ochranu, starostlivosť a kontrolu týchto druhov a stanovuje pravidlá ich využívania

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

Orol krikľavý- v prílohe 1 smernice o vtákoch

- Druhy uvedené v prílohe I :
 - hrozí im vyhynutie
 - sú citlivé na špecifické zmeny biotopov;
 - sú považované za vzácne vzhľadom na svoju malú početnosť alebo obmedzené rozšírenie v danej oblasti;
 - vyžadujú zvláštnu pozornosť z dôvodov špecifického charakteru ich biotopov
 - sú predmetom zvláštnych opatrení týkajúcich sa ochrany ich biotopov, aby sa zabezpečilo ich prežitie a rozmnožovanie v areáli ich rozšírenia
- Na zachovanie týchto druhov
 - členské štáty klasifikujú najvhodnejšie územia ako osobitne chránené územia, berúc do úvahy požiadavky na ochranu týchto druhov v geografických oblastiach mora a pevniny, kde sa uplatňuje smernica o vtákoch (v SK = CHVÚ)
 - členské štáty prijímú vhodné opatrenia, aby v týchto územiach (v SK v CHVÚ) zabránili:
 - znečisteniu alebo poškodzovaniu biotopov týchto druhov
 - akýmkoľvek rušivým vplyvom pôsobiacim na vtáctvo, pokiaľ by boli vážne vzhľadom na cieľ zachovania druhov
 - členské štáty sa budú snažiť zabrániť znečisteniu alebo poškodzovaniu biotopov aj mimo týchto chránených území

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

Ochrana orla krikľavého na národnej úrovni

- Zákon 543/2002 Z. z. 25. júna 2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- upravuje
 - pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí
 - práva a povinnosti právnických osôb
 - práva o povinnosti fyzických osôb
 - pri ochrane prírody a krajiny
- § 4 Všeobecná ochrana rastlín a živočíchov
- § 35 Chránený živočích

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

Ochrana orla krikľavého na národnej úrovni

■ § 4 Všeobecná ochrana rastlín a živočíchov

(1) Každý je pri vykonávaní činnosti, ktorou môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny alebo živočíchy, alebo ich biotopy, povinný postupovať tak, aby nedochádzalo k ich zbytočnému úhynu alebo k poškodzovaniu a ničeniu.

(2) Ak činnosť uvedená v odseku 1 vedie k ohrozeniu existencie druhov rastlín a živočíchov alebo k ich degenerácii, k narušeniu rozmnožovacích schopností alebo k zániku ich populácie, štátny orgán ochrany prírody a krajiny (ďalej len "orgán ochrany prírody") túto činnosť po predchádzajúcom upozornení obmedzí alebo zakáže.

(3) Zakazuje sa odchyťovať a usmrcovať živočíchy na miestach ich prirodzeného výskytu. Tento zákaz neplatí, ak sa odchyťovanie alebo usmrcovanie uskutočňuje v súvislosti s vykonávaním vedeckovýskumnej činnosti alebo ak hrozí bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia človeka alebo poškodenie jeho majetku, alebo ak to ustanovujú osobitné predpisy alebo tretia časť zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

■ § 4 Všeobecná ochrana rastlín a živočíchov - pokračovanie

(4) Každý, kto buduje alebo plánovane rekonštruuje nadzemné elektrické vedenie, je povinný použiť také technické riešenie, ktoré bráni usmrcovaniu vtákov.

(5) Ak dochádza k preukázateľnému usmrcovaniu vtáctva na elektrických vedeniach alebo telekomunikačných zariadeniach, môže orgán ochrany prírody rozhodnúť, aby ich správca vykonal technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov.

(6) Každý, kto buduje vodnú stavbu alebo líniovú stavbu, ktorá môže ohroziť zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácií druhov živočíchov v ich prirodzenom areáli v dôsledku narušenia alebo obmedzenia ich migračných trás, je povinný použiť také riešenie, ktoré zachováva migračnú priechodnosť. Za týmto účelom je povinný na vlastné náklady vykonať opatrenia umožňujúce migráciu živočíchov v miestach, ktoré sa križujú s ich migračnými trasami, a to zriadenie vhodných stavebných konštrukcií alebo technických zariadení a zabezpečenie ich funkčnosti.

(7) Ak je prevádzkou vodnej stavby alebo líniovej stavby ohrozené zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácií druhov živočíchov v ich prirodzenom areáli v dôsledku narušenia alebo obmedzenia ich migračných trás, môže orgán ochrany prírody po dohode s príslušným orgánom štátnej správy rozhodnúť, aby vlastník alebo správca vodnej stavby alebo líniovej stavby na vlastné náklady vykonal opatrenia na obnovu migračnej priechodnosti podľa odseku 6.

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

■ 35 Chránený živočích

(1) Chráneného živočícha je zakázané

- úmyselne odchytať v jeho prirodzenom areáli,
- úmyselne zraňovať alebo usmrcovať v jeho prirodzenom areáli,
- úmyselne rušiť v jeho prirodzenom areáli, najmä v období hniezdenia, rozmnožovania, výchovy mláďat, zimného spánku alebo migrácie,
- medzidruhovo krížiť vrátane krížencov,
- držať, prepravovať, predávať, vymieňať alebo ponúkať na predaj alebo výmenu.

(2) Zakázané je

- zbierať alebo úmyselne poškodzovať alebo ničiť vajcia chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli vo voľnej prírode alebo držať ich vrátane prázdnych vajec,
- odstraňovať alebo úmyselne poškodzovať alebo ničiť hniezda chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli,
- poškodzovať alebo ničiť miesta rozmnožovania alebo miesta odpočinku chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli.

(3) Zákazy podľa odseku 1 písm. e) a odseku 2 písm. f) sa nevzťahujú na chráneného živočícha, ktorý nepochádza z voľnej prírody a na chráneného živočícha, pre ktorého bola vydaná výnimka podľa osobitného predpisu.

(4) Zákaz podľa odseku 1 písm. a) a b) sa nevzťahuje na lov druhov vtákov uvedených v osobitnom predpise mimo obdobia ich hniezdenia alebo rozmnožovania a v prípade sťahovavých druhov mimo obdobia ich rozmnožovania alebo návratu na hniezdiská. Na tieto druhy vtákov, ktoré môžu byť predmetom lovu, sa nevzťahuje zákaz držby a prepravy podľa odseku 1 písm. e).

(5) Zákaz podľa odseku 1 písm. e) sa nevzťahuje na druhy vtákov, ktorých zoznam vydá ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom, ak boli nadobudnuté v súlade s týmto zákonom.

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

- (6) Kto nájde chorého, zraneného, poškodeného alebo uhynutého chráneného živočícha, ktorý nie je druhom podľa odseku 4 (ďalej len "celoročne chránený živočích"), v jeho prirodzenom prostredí alebo ten, kto celoročne chráneného živočícha pochádzajúceho z voľnej prírody náhodne odchytil, zranil alebo usmrtil, je povinný to bezodkladne oznámiť spolu s opisom situácie, ako k jeho nález, zraneniu alebo usmrteniu došlo, organizácii ochrany prírody, ktorá určí ďalšie nakladanie s ním. Ak je nálezom chránený živočích, ktorý je poľnou zverou, oznámi nález okresnému úradu.

(7) Úhyn chráneného živočícha vybraného druhu držaného v ľudskej opatere a príčinu jeho úhynu je jeho držiteľ povinný preukázať potvrdením veterinárneho lekára.

(8) Na nález chráneného živočícha v súvislosti s prípravou alebo uskutočňovaním stavby sa vzťahujú osobitné predpisy

(9) Podrobnosti o druhovej ochrane chránených živočíchov, o evidencii chorých, poranených, poškodených, uhynutých a náhodne odchytených alebo usmrtených chránených živočíchov a zoznam vybraných druhov chránených živočíchov, ktorých úhyn sa preukazuje podľa odseku 7, ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

LIFE 09 NAT/SK/000396 Conservation of *Aquila pomarina* in Slovakia
Ochrana orla kriklavého na Slovensku

Ďakujem za pozornosť

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla kriklavého
a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie
nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava,
Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

